

Trumps Amerika: Politisk revolution eller *business as usual*?

Temanummer: Trumps Amerika

Valget af den højtprofilerede, politisk uerfarne og farverige forretningsmand Donald J. Trump til USA's præsident i 2016 har bogstaveligt givet dønninger. Ikke kun i USA, hvor det naturligvis altid er vigtigt, hvem der vælges til embedet, men også i resten af verden. Amerikanerne er vant til præsidenter, der deler vandene internt i landet, og det er næppe en overdrivelse at sige, at mange af dem også har delt de syv verdenshave.

Begge dele gælder i allerhøjeste grad for Trump, der kom til embedet via et noget utraditionelt forløb under primærvalgene, og som endte med at vinde præsidentposten via flest valgmandsstemmer, alt imens han tabte "the popular vote". Siden har præsidentens uortodokse ledelsesstil og kommunikationsformer gjort, at han – trods ellers relativt gode tider samfundsøkonomisk – har måttet leve med en popularitet, der ikke er målt så lav i så lang tid for nogen anden præsident, siden man sidst i 1940'erne begyndte at lave den slags målinger med jævne mellemrum.

Men lægger man mediernes dag-til-dag-fokus til side og fokuserer på det dybere politisk indhold og på de større konsekvenser, må spørgsmålet være, hvad Trump egentlig repræsenterer? Var valget af ham udtryk for noget bogstaveligt unikt – måske nærmest et tilfælde af en art – eller var det en del af en større bølge, på samme måde som man i 1980'erne talte om "nykonservatismen" og i 1990'erne om "den tredje vej"? Fra mange sider har man ikke holdt sig tilbage med at italesætte trumpismen som en del af en større, pan-vestlig bevægelse, også selvom det er en, der i bedste fald er en noget heterogen størrelse.

Spørgsmålet om årsagerne er tæt forbundet til et andet: Står Trump politisk-ideologisk for noget helt nyt, eller er han i virkeligheden blot endnu en variant af den traditionelle amerikanske konservatisme, der med årtiers mellemrum skifter form (og til tider parti)? Det er i hvert fald klart, at trumpismens program på nogle punkter divergerer ganske dramatisk fra de seneste 30-40 års republikanske linje. Omvendt er det nok sigende, at det slogan, Trump valgte og gjorde kendt – "Make America Great Again" – har fået så mange særligt trumpske fortolkninger og associationer, alt imens det samtidigt er ukendt for de fleste, at det allerede benyttedes i Ronald Reagans præsidentkampagne i 1980. Ja, faktisk var frasen hyppigt anvendt af Bill Clinton – både i forbindelse med sin egen præsidentkampagne i 1992 og i Hillary Clintons i 2008.

Så hvor meget er forskelle i substans, og hvor meget handler mest om fremtoning? Artiklerne samlet i dette temanummer om ”Trumps Amerika” sætter fokus på denne spænding mellem, hvor meget Trump står for noget nyt, og hvor meget han blot repræsenterer fortsættelsen af noget eksisterende.

Mirco Reimer-Elster beskriver, hvorledes Trump både kan opfattes som en fornyer af amerikansk konservatisme og som en fortsættelse af denne. På afgørende punkter er han en helt anden type republikaner end politikere som Ford, Reagan, Bush sr., Dole, Bush jr., McCain og Romney, både i retorik, politik og stil, men man kan samtidigt argumentere for, at han på det politiske indhold overvejende har regeret ikke ulig sine partifæller.

Peter Kurrild-Klitgaard spørger, om Trumps sejr i 2016 og republikanernes tilbagegang ved midtvejsvalget sidste år i realiteten skal ses mindre som udtryk for store tektoniske bevægelser i ”folkeviljen” den ene og den anden vej, end som udtryk for ganske velkendte fænomener i amerikansk politik: At vælgerne straffer og belønner præsidentpartiet i forhold til, hvordan det går med samfundsøkonomien, og at det samtidigt spiller en rolle at se selve dét at have magten slider og koster. Dét perspektiv alene forklarer tilsyneladende en ganske betydelig del af valgene i 2016 og 2018.

Frederik G. Hjorth lokaliserer en mulig forklaring på Trumps sejr i 2016 andetsteds, nemlig i dennes kampagnebudskab om en markant strammere indvandringspolitik. Derved fungerede han som en såkaldt ”issue-entreprenør”: Som en iværksætter på et økonomisk marked spottede Trump nogle ”ubalancer” og muligheder på det politiske marked. Han vandt dermed, ikke ulig europæiske højrepopulister, vælgere på indvandringskritiske reformprogrammer, og meget tyder på, at dette gik igen ved midtvejsvalget i 2018 – og dermed at Trump muligvis har sat et mere varigt aftryk på amerikansk politik.

Otto Brøns-Petersen gennemgår de centrale dele af Trumps økonomiske politik og påpeger bl.a., at den brogede koalition bag præsidenten også afspejler sig i dennes program og bidrager til at forklare et meget heterogent billede: En protektionistisk inspireret handelspolitik, en restriktiv immigrationspolitik, en ekspansiv udgiftspolitik og finanspolitik og et par ganske markante strukturpolitiske reformer. Resultatet er en blandet landhandel, hvor bl.a. de i forvejen ikke-holdbare offentlige finanser og den offentlige gældskvoté øges.

I forlængelse heraf retter *Christian Bjørnskov* specifikt fokus på Trumps handelspolitik. Denne repræsenterer et brud med de senere årtiers handelspolitik, særligt hos republikanerne, om end der er rødder længere tilbage i amerikansk historie og paralleller til andre lande og regioner, herunder EU. Samtidigt er den nye handelspolitik et fundamentalt brud med de seneste 100 års økonomisk tænkning, og erfaringen tilsiger, at den vil gøre USA til et fattigere samfund.

Men handelspolitikken er ikke det eneste udenrigspolitiske aspekt, hvor Trump ofte ses som brydende med fortilfælde: Hans retorik og stil i udenrigs-

og sikkerhedspolitikken har chokeret mange og kunne umiddelbart ikke være mere forskellig fra Obamas. *Birthe Hansen* argumenterer imidlertid for, at forskellene på deres udenrigspolitiske mål, når det kommer til stykket, måske ikke er så store, som det umiddelbart kunne se ud, men at de langt hen ad vejen har forfulgt de samme mål – ikke mindst en forsigtig tilbagetrækning, hvor USA engagerer sig mindre i og prøver at holde omkostningerne nede ved internationale problemløsninger, men sætter større fokus på konkurrencen fra Kina.

Peter Kurrild-Klitgaard

Redaktør af temanummeret